اقتصاد کیش

روزنامه

اقتصاد کیش
خبری، تحلیلی، اطلاع رسانی
فرهنگی، اجتماعی، ورزشی، اقتصادی
صاحب امتیاز و مدیر مسئول: اسحق ارزانی
قائم مقام مدیر مسئول و سردبیر: ابراهیم ارزانی
با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
گستره توزیع: جزیره کیش و استان هرمزگان
نشانی دفتر مرکزی: کیش - خیابان فردوسی، ویلاهای مروارید، بلوک B۳، طبقه سوم، واحد ۷۱۵
تلفن: ۴۴۴۲۴۹۶۹ - ۴۴۴۲۴۹۹۹ (۰۷۶)
فکس: ۴۴۴۲۴۹۶۸
امور آگهی ها: ۴۴۴۲۰۲۸۴
چاپ: تهران، شهرک صنعتی صفادشت، بلوار تیر، انتهای خیابان ۱۲ غربی
شرکت چاپ ریحان ۶۵۶۰۷۹۱۷
eghtesadekish@yahoo.com

شنبه ۱۰ اردیبهشت ۱۴۰۱، ۲۸ رمضان ۱۴۴۳، ۳۰ آپریل ۲۰۲۲، شماره ۳۹۵۱ (۱۳۳۵ دوره جدید)، ۱۲ صفحه- قیمت ۶۰۰۰ تومان

اوقات شرعی کیش: اذان صبح فردا: ۴:۵۵ ـ طلوع آفتاب: ۶:۱۷ ـ اذان ظهر امروز: ۱۲:۵۱ ـ غروب آفتاب: ۱۹:۲۶ ـ اذان مغرب: ۱۹:۴۳

کیش	بندرعباس	قشم	بندرلنگه	میناب	بستک	بندرچارک	پارسیان
▲۳۲	▲۳۷	▲۳۲	▲۳۶	▲۳۷	▲۳۸	▲۳۶	▲۳۵
▼۲۴	▼۲۴	▼۲۶	▼۲۴	▼۲۵	▼۱۹	▼۲۳	▼۲۲

نکته

چون با تو سخن گویند اول بشنو،
بعد بیندیش و بعد تصمیم بگیر.
سقراط

یادداشت روز ...

پاس داشت ۱۰ اردیبهشت روز ملی خلیج فارس؛

خلیج فارس کانون تنوع فرهنگی

■ بقلم: دکتر سعید پورعلی

روز ملی خلیج فارس، جدای از روایت سیاسی می تواند فرصتی برای بازخوانی تنوع فرهنگی منطقه با هدف تقویت همگرایی باشد. به ساکنان این منطقه با در نظر داشت همه تفاوت ها و تشابهات فرهنگی و اجتماعی، بعلت شرایط اقلیمی همسان، تاریخ مشترک و فرهنگ دیرپا، کرانه نشینان گفته می شود. خلیج فارس اشاره به آب راهی می کند که بین ایران و شبه جزیره عربستان قرار دارد و هشت کشور در اطراف این آب راه استراتژیک بین المللی مستقرند. ساحل شمالی خلیج فارس تماما در جغرافی سیاسی ایران قرار گرفته است. سواحل جنوبی، شمال غربی، غرب و جنوب شرقی به کشورهای عربی شامل عراق، کویت، عربستان، بحرین، قطر، امارات متحده عربی و عمان تعلق دارد. در سده بیستم همگونی تاریخی جوامع کرانه نشین خلیج فارس با مداخله جویی های استعمارگران دچار گسست شد. یکی از ویژگی های فرهنگی خلیج فارس و فراتر از آن اقیانوس هند و شرق افریقا آمیختگی گسترده اقوام و فرهنگ ها بود. اهمیت تجارت و بنادر در شکل گیری این ویژگی ممتاز بسیار زیاد بوده است. همین ویژگی در طول تاریخ، برخی از شهرهای بندری منطقه خلیج فارس را به یک جهان شهر یعنی شهری که مسکن اقوام متعددی از کشورهای گوناگون باشد بدل کرده است. شهرهای بندری به روی همه مردم جهان یادست کم بسیاری از مردم گشوده بود و در آن نژادها، افکار، فرهنگ ها و کالاهایی از مناطق گوناگون تنگاتنگ هم قرار می دادو از این راه بر غنای زندگی بندری و جزیره ای می افزود. خلیج فارس همیشه یکی از راه های بازرگانی و فرهنگی بسیار مهمی بوده که خاورمیانه را به هند، شرق افریقا، اسیای جنوب شرقی و چین متصل می کرد. این منطقه به واسطه موانع طبیعی مانند کوه ها در شمال و شرق و بیابان های وسیع در جنوب به سختی با مابقی جوامع خشکی نشین ارتباط اسان و فوری می گرفتند. همین عامل باعث شده بود که در گذشته افرادی که در کرانه ها و جزایر خلیج فارس زندگی می کردند بیشتر با یکدیگر ارتباط داشتند تا با افراد مناطق مرکزی و این وضعیت ویژه جوامع کرانه ای است. دوزبانگی در جنوب و شمال خلیج فارس و در بین جامعه کرانه نشینان امری رایج بود و به بردباری دوسویه ای انجامید که جوامع خلیج فارس را متمایز ساخت. تاریخ مذهبی و مذهب هم در خلیج فارس نقش بارزی ایفا کرده است. تشیع در ایران، وهابیت در عربسان و اباضیه در عمان عوامل وحدت بخش اجتماعی بوده اند. گروه های متعددی از سنی مذهب ها در کرانه های خلیج فارس از کنگان تا میناب، شیعیان در بحرین، کویت، امارات متحده عربی، شرق عربستان منطقه قطیف و عمان زندگی می کنند. در این منطقه، همیشه بیگانگانی زندگی می کرده اند مثل بنگالی های هندی، زردشتی ها، یهودیان، اروپایی ها و امریکایی ها که بخشی از آمیزه انسانی خلیج فارس را شکل داده اند. این جمعیت ها عمدتا با اهداف تجاری و بازرگانی و اخیرا انرژی در خلیج فارس حضور پیدا می کردند. در شهرهای بندری و کرانه نشینان خلیج فارس، بردباری دینی و فرهنگی در کنار آمیختگی نژادی طی صدها سال روال معمول بوده است. یکی از دیدار کنندگان پرتغالی از هرمز در سال ۱۵۴۹ نوشته است، در جزیره هرمز هفته ای چهار بار خداوند را ستایش می کنند، مسلمانان در جمعه ها، یهودیان در شنبه ها، مسیحیان روزهای یکشنبه و هندوها دوشنبه ها مراسم عبادی خود را به جا می آورند. همان گونه که پیش از این گفته شد در سده بیستم و در نتیجه مداخله جویی های استعمارگران در ادوار مختلف این سده همگونی تاریخی جوامع خلیج فارس دچار گسست شد و حضور و سیاست های استعماری در این گسست بسیار تاثیر داشت. بسیاری از کشورهای واقع در منطقه خلیج فارس در نتیجه تحولات ناشی از جنگ جهانی اول و دوم پا به عرصه حیات ملی نهادند. تا پیش از این تحول، یعنی شکل گیری مرزها و استقرار دولت های مدرن، لایه هویتی ملی برا یشان فاقد معنا بود. البته ایران و عمان در این زمینه استثنا بودند. بر ای اساس می توان ادعا کرد که شکل گیری لایه هویت ملی بعنوان یک محور انسجام بخش مهمی برای اکثر کشورهای منطقه خلیج فارس، متاخر است. تا پیش از شکل گیری لایه هویت ملی، ساختار های هویتی فرو ملی مانند قبیله، قوم، عشیره و طایفه لایه های هویتی غالب بود. یا همه این تفاضیل همچنان نقطه وحدت بخش جوامع ساکن در خلیج فارس، می تواند فرهنگ کرانه نشینی و سواحلی باشد. دریا در این رویکرد نقش محوری دارد. پیوستگی زندگی کرانه نشینان با دریا وحدت بخش تنوع موجود فرهنگی در شمال و جنوب خلیج فارس است. ایران دارای ۲۵۶۴ کیلومتر مربع مرز دریایی است و تقریبا ۱۳۰۰ کیلومتر آن در خلیج فارس قرار دارد. همچنین از مجموع مساحت ۲۳۸۶۰۰ کیلومتری خلیج فارس، ۵۵ درصد آن متعلق به ایران است. براین باورم که مفاهیم کرانه نشینی و فرهنگ حاصل از آن می تواند نقطه اتکایی برای همگرایی منطقه ای و شکل گیری منطقه قوی باشد. محیط جغرافیایی خلیج فارس تاثیر شدیدی در شکل گیری این قابلیت دارد. در این میان دریا و سنت های برآمده از آن در جنبه های فرهنگی و اجتماعی بعنوان یک موهبت خدادادی از قابلیت بالای برای چارچوب سازی منطقه ای دارد. پیوستگی زندگی کرانه نشینان با دریا و فرهنگ دریاپایه ویژگی های خاصی به خلیج فارس داده است. جهان ذهنی کرانه نشینان با دریای خلیج فارس شکل گرفته و منبع الهام بخش برای آنان است. دریا برای کرانه نشینان به مثابه مادر، منبع زایش، رویش و زندگی می باشد. انها سخت کوشی و خلاقیت برای استمرار زندگی را از دریا آموخته اند. با دریا زندگی می کنند و دریا چنان در زندگی روزانه آنها حضور دارد که همه وجوه حیات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی را تحت تاثیر قرار داده است. روایت فرهنگی روز ملی خلیج فارس با اتکا به ویژگی های وحدت بخش کرانه نشینی در عین کثرت موجود در منطقه می تواند عامل وحدت بخش برای مقابله با سیاست های مداخله جویانه استعماری باشد. برجسته سازی عنصر فرهنگ و معنا در خلیج فارس و تقویت هویت منطقه ای راهی برای گسترش همبستگی و همزیستی در عین تنوع و تکثر است. منطقه قوی نیاز امروز خلیج فارس است. این مفهوم از طریق افزایش تعاملات تجاری و پرهیز از تعرض به مسلمات تاریخی و هویت های فرهنگی جانی دوباره می گیرد. خلیج فارس با غنای فرهنگی کم نظیر، می تواند یکی از منابع الهام بخش برای دوستی، صلح و همزیستی باشد. افزایش سطح ارتباطات و تعاملات منطقه ای، با استفاده از بستزهای اقتصادی، رسانه ای و اخیرا فضای مجازی، توجه به اعیاد دینی مشترک به ویژه عید سعید فطر و ریشه های فرهنگی مشترک امکان تحقق منطقه قوی را فراهم می آورد. البته این هدف گذاری با سیاست های مداخله جویانه قدرت های بزرگ استعماری در تعارض است و تلاش آنها در طول تاریخ حضورشان در این منطقه اختلاف افکنی و دور کردن برادر فرهنگی، دینی و دریایی از یکدیگر بوده است. همچنین تلاش برای بهبود شاخص های آموزشی روابط اقتصادی، تامین حقوق فرهنگی، تقویت ظرفیت های مدنی برای مشارکت سازمان یافته شهروندان، مشارک و همکاری های بین المللی بدون تردید به تحقق منطقه قوی کمک خواهد کرد. برجسته سازی مفهوم منطقه قوی بدون بازیگری تک تک کشورهای عضو منطقه خلیج فارس امکان پذیر نمی باشد. مسیر دشواری که بعضا تحت تاثیر سیاست های تفرقه افکنان ناشی از اسلام هراسی در یک سطح و شیعه هراسی و ایران هراسی در سطح دیگر با چالش های درون و برون منطقه ای روبرو است. روایت های خشن و غیر متساهلان از دین و فرقه سازی های نفرت پراکنان که ریشه در سیاست های استعماری و بیگانگان دارد، سد محکمی برای جلوگیری از شکل گیری منطقه قوی ساخته است. غلبه بر این دخالت جویی های سیاسی و تفرقه افکنی های شیطنت آمیز با توسل به تقویت فرهنگ ریشه دار تاریخی منطقه امکان پذیر است و در این میان نقش اهالی فرهنگ بسیار حساس، مهم و سرنوشت ساز است. آنان با تکیه بر عمومی سازی عناصر دیرپا و مشترک فرهنگی و تاریخی می توانند نقش انسجام بخش و وحدت آفرین داشته باشند. بی شک در این میان وظیفه شخصیت های فرهنگی منطقه اعم از دانشگاهیان، روحانیون، اصحاب رسانه و روشنفکرانه بسیار حساس تر از سایر اقشار اجتماعی است. تحقق منطقه قوی آرمانی دور دست نیست اگر همه دست به همکاری و همراهی دهند.

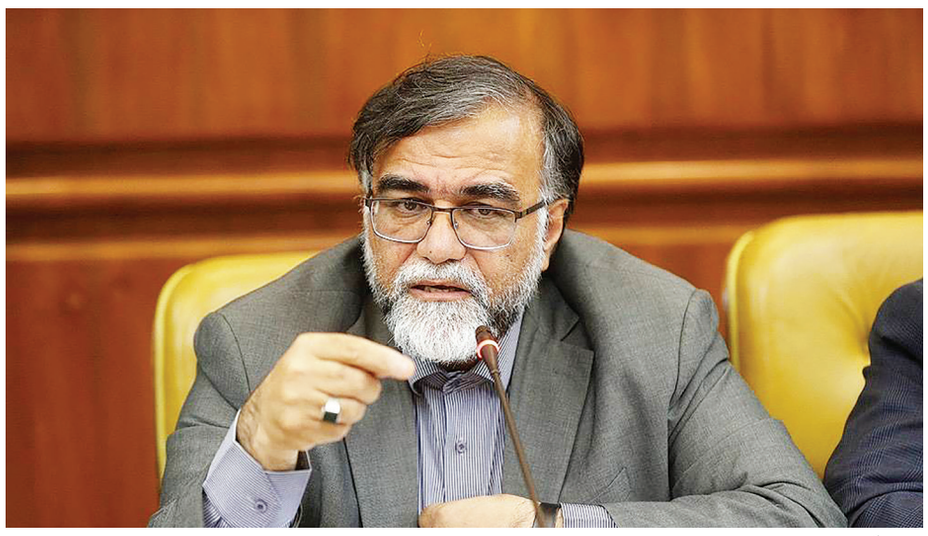

■ **پژوهشگر حوزه خلیج فارس و عضو هیات علمی جهاد دانشگاهی**

اقتصاد کیش روزنامه
پرتیراژترین و با سابقه ترین نشریه جزیره کیش
گسترده ترین شبکه اطلاع رسانی داخلی منطقه آزاد کیش
۴۴۴۲۴۹۶۹
۴۴۴۲۴۹۹۹